

Arvamuse esitamine karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (trahviühiku suurendamine) 415 SE eelnõu kohta

Lugupeetud Eduard Odinets!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Riigikogu õiguskomisjoni võimaluse eest avaldada arvamust karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (trahviühiku suurendamine) 415 SE eelnõu kohta, millega muudetakse karistusseadustikus sätestatud rahatrahvi määramise aluseks oleva trahviühiku suurust ja tõstetakse see kahekordseks ehk neljalt eurolt kaheksale eurole. Oleme eelnõuga tutvunud ning esitame järgnevalt Kaubanduskoja seisukohad eelnõu kohta:

Karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu § 1 punkti 1 kohaselt alandatakse rahatrahvi minimaalne määr ühele trahviühikule senise kolme asemel ning suurendatakse trahviühikut neljalt eurolt kaheksale eurole. Kehtiva seaduse kohaselt võib kohus või kohtuväline menetleja kohaldada väärteo eest rahatrahvi kolm kuni kolmsada trahviühikut ning trahviühiku suurus on neli eurot. Eelnõu seletuskirja leheküljel 23 on kirjas, et trahviühikute suurendamine omab eeldatavalt positiivset mõju, sest isikud käituvad ühiskonnas seaduskuulekamalt ja hoiduvad väärtegade toimepanemisest, kuna rikkumise eest määratav karistus avaldab otsest survet isiku toimetulekule ja tema rahalistele vahenditele. Mõju hakkab nähtavalt avalduma tõenäoliselt alles 2026. a, sest alates seaduse jõustumisest kulub teatud aeg, kuni ühiskond teadvustab enda jaoks karmimad karistused ja suuremad rahatrahvid.

Kaubanduskoda mõistab trahviühiku suurendamise vajadust, kuid leiame, et üksnes trahviühiku suurendamine neljalt eurolt kaheksale eurole ei aita ära hoida rikkumiste ning väärtegade toimepanemist. Näiteks suurema sissetulekuga isikute puhul on plaanitavad suuremad trahvid võrreldes nende sissetulekuga siiski tühised. Et soodustada rikkumiste ning väärtegade toimepanemise vähendamist, tuleks Kaubanduskoja hinnangul karistuspoliitikat laiemalt hinnata ja analüüsida, et planeerida tegevusi ning lahendusi, mis aitaksid suuremal määral muuta isikute käitumist seaduskuulekamaks. Üksnes trahvimäärade tõstmisega ei ole meie hinnangul võimalik sellist eesmärki saavutada. Ka karistusõigus peab ajas muutuma ning see ei saa väljenduda üksnes trahvimäärade ajakohastamises, sest arvestades inimeste käitumuslike muutustega on vägagi reaalne,

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

et rahatrahvi suurendamisest oluliselt mõjusam võib olla näiteks väärteo toimepanemise kohta info laialdasem avalikustamine või mõne tegevuspiirangu rakendamine, mis muudab teo toimepanija igapäevase tegevuse ebamugavamaks.

Eelenat arvestades Kaubanduskoda küll mõistab Eelnõuga kavandatud muudatusi ja seda, et osaliselt on eesmärgiks tekitada lisavahendeid riigieelarvesse, kuid karistuspoliitilisest vaatest lähtudes peame siiski olulisemaks, et jooksvalt toimuks ka sisuline karistuspoliitiliste meetmete analüüs ja ajakohastamine.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Ireen Tarto ireen@koda.ee